

Sygn. akt VII U 947/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Marcin Graczyk
Protokolant:	sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 grudnia 2016 r. w Warszawie

sprawy F. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

z udziałem P. L.

na skutek odwołania F. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 4 maja 2016r., znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, że P. L. jako pracownik u płatnika składek (...) F. L. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 20 listopada 2015 roku,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na rzecz F. L. kwotę 4800 zł (cztery tysiące osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz na rzecz P. L. kwotę 4800 zł (cztery tysiące osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 947/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 maja 2016 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 1, art. 68 ust. 1 pkt.1 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121, późn. zm.) oraz art. 83 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2016 r. poz. 380 ze zm.) w związku z art. 300 ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2014 r., poz. 1502 z późn. zm.), stwierdził, że P. L., jako pracownik u płatnika składek (...) F. L. z siedzibą w W. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 20 listopada 2015 r.

W uzasadnieniu podjętej decyzji organ rentowy wskazał, że po przeprowadzeniu u płatnika składek postępowania wyjaśniającego wywołanego budzącym wątpliwości zgłoszeniem do ubezpieczeń społecznych P. L. ustalił na podstawie dostarczonych przez strony wyjaśnień, że wnioskodawczyni została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w dniu 20 listopada 2015 r. P. L. zatrudniony był u płatnika składek początkowo na okres próby od dnia 20 listopada do dnia 31 grudnia 2015 r., w pełnym wymiarze czasu pracy, z miesięcznym wynagrodzeniem w wysokości 2800,00 zł brutto, na stanowisku przedstawiciela handlowego. W dniu 29 grudnia 2015 r. została zawarta kolejna umowa o pracę na czas określony od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2017 r. W dniu 30 grudnia 2015 r. ubezpieczona stała się niezdolna do pracy z powodu choroby.

W opinii organu rentowego cięża Pani P. L. zaważyła na chęci poszukiwania z jej strony źródła zabezpieczenia swej sytuacji materialnej wobec zbliżającego się macierzyństwa. Uzyskanie tytułu do ubezpieczeń wywołuje nie tylko skutki bezpośrednie, dotyczące wprost wzajemnych relacji pomiędzy pracownikiem, a pracodawcą lecz także dalsze, pośrednie, w tym w dziedzinie ubezpieczeń społecznych. Kształtuje ona stosunek ubezpieczeń społecznych, określa wysokość składek, a w konsekwencji prowadzi do uzyskania prawa do odpowiednich świadczeń, w tym w razie choroby i macierzyństwa.

W przedmiotowej sprawie nie przedstawiono wiarygodnych okoliczności pozwalających stwierdzić, iż zatrudnienie Pani P. L. należałoby uznać jako znajdujące odzwierciedlenie w faktycznych potrzebach firmy. Zainteresowana została zgłoszona do ubezpieczeń od dnia 20.10.2015r. Natomiast już w dniu 30.12.2015r. powstała niezdolność do pracy z powodu choroby.

Działania stron postępowania w przedstawionych okolicznościach mogą oznaczać, że stanowisko pracy utworzone zostało specjalnie dla Pani P. L..

W ocenie organu rentowego przedstawione okoliczności łącznie z ustaleniem wynagrodzenia Pani P. L. zgodnie z umową o pracę w wysokości 2.800,00 zł brutto miesięcznie miało na celu uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia chorobowego.

Dokonując analizy zgromadzonych w przedmiotowej sprawie dowodów w postaci dokumentów oraz wyjaśnień stron postępowania organ rentowy stanął na stanowisku, iż ogół istniejących okoliczności towarzyszących zgłoszeniu zainteresowanej do ubezpieczeń uzasadnia rozważenie uznania zawartej umowy o pracę za nieważną na podstawie art. 58 § 1 Kodeksu cywilnego. W myśl bowiem powyższego przepisu czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, bądź sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Mając na uwadze powyższe okoliczności organ rentowy stwierdził, że Pani P. L. od dnia 20.11.2015r. nie spełniła warunków do podlegania ubezpieczeniom społecznym jako pracownik firmy (...) (decyzja z dnia 4 maja 2016 r., nr (...) –akta rentowe).

(...) F. L. z siedzibą w W. w dniu 7 czerwca 2016 r. złożyła za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. odwołanie od decyzji z dnia 4 maja 2016 r., nr (...), stwierdzającej, że od dnia 20 listopada

2015 r. P. L. nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek (...) F. L. z siedzibą w W..

W uzasadnieniu odwołania płatnik składek, zarzucił zaskarżonej decyzji naruszenie następujących przepisów postępowania oraz prawa materialnego:

1) art. 227 KPC poprzez nieprzeprowadzenie istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy zeznań świadka R. S. (...), a w konsekwencji a priori uznanie,

iż ubezpieczony nie spełniał warunków do podlegania ubezpieczeniom społecznym jako pracownik Płatnika;

2) art. 227 KPC poprzez nieprzeprowadzenie istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy zeznań A. Ż. (...), a w konsekwencji a priori uznanie, iż ubezpieczony nie spełniał warunków do podlegania ubezpieczeniom społecznym jako pracownik Płatnika;

3) art. 227 KPC poprzez pominięcie istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy zeznań świadka A. G., a w konsekwencji a priori uznanie, iż Ubezpieczony nie spełniał warunków do podlegania ubezpieczeniom społecznym jako pracownik Płatnika;

4) art. 300 KP w zw. z art. 58 § 1 k.c. poprzez uznanie umowy o pracę z dnia 20 listopada 2015 r. za nieważną jako mającą na celu obejście ustawy, podczas gdy ZUS okoliczności tej nie wykazał;

5) nieprawidłowe, sprzeczne i lakoniczne uzasadnienie zaskarżonej Decyzji, które polegało na tym, że ZUS oparł całe uzasadnienie decyzji na niekompletnych, sprzecznych i niespójnych logicznie własnych stwierdzeniach i na ich podstawie wyprowadzał wnioski, które potwierdzały z góry przyjętą tezę, iż Ubezpieczona nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę zawartej w okresie od dnia 20 listopada 2015 r..

W ocenie płatnika składek organ rentowy nie podjął wystarczających działań w celu wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy. Z góry bowiem uznał, iż ubezpieczona nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy o pracę zawartej w okresie od 20 listopada 2015 r, nie uwzględniając zasady prawdy obiektywnej (odwołanie, k. 2-7 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Organ rentowy, prezentując argumentację tożsamą jak w treści uzasadnienia zaskarżonej decyzji podkreślił, że brak jest jakichkolwiek miarodajnych dokumentów, które mogłyby wskazywać na fakt świadczenia przez odwołującego pracy na rzecz (...) F. L. z siedzibą w W..

Ponadto przedstawione okoliczności dają podstawy do stwierdzenia, iż umowa została zawarta dla pozoru w rozumieniu art. 83 Kodeksu Cywilnego w zw. z art. 300 i 22 Kodeksu pracy i z naruszeniem zasad współzycia społecznego (art. 58 § 2 Kodeksu cywilnego w zw. Z art. 300 Kodeksu pracy – jedynie w celu uzyskania świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W ocenie organu rentowego zaskarżona decyzja została wydana prawidłowo (odpowiedź na odwołanie, k.9-10 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 3 października 2016 r. pełnomocnik F. L. oraz P. L. wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z przesłuchania płatnika składek oraz ubezpieczonej oraz świadków M. P. i R. S., na okoliczność realizacji przez P. L. obowiązków służbowych w ramach stosunku pracy z płatnikiem składek, odbycia spotkań służbowych, prowadzenia korespondencji ze świadkami celem przedstawienia oferty handlowej (pismo procesowe, k.68-69 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

P. L., ukończyła studia licencjackie na kierunku socjologia na Akademii (...) w W.. Odwołująca posługuje się biegle językiem angielskim w mowie i piśmie.

Od dnia 8 stycznia 2015 r. ubezpieczona zatrudniona była na podstawie umowy zlecenia w (...) Spółka Cywilna z siedzibą w W., w której zdobyła doświadczenie w branży gastronomicznej, natomiast w okresie od 2 stycznia 2013 r. odwołująca zatrudniona była w firmie (...) na podstawie umowy o dzieło, w której zdobyła doświadczenie w marketingu. Odwołująca pracowała również w takich restauracjach jak: (...), (...), (...) (dokumentacja znajdująca się w aktach rentowych).

F. L. od dnia 4 maja 2015 r. prowadzi własną zarejestrowaną działalność gospodarczą z zakresu ruchomych placówek gastronomicznych pod nazwą (...) F. L. z siedzibą w W.. W ramach prowadzonej działalności firma

zajmuje się projektowaniem samochodów gastronomicznych oraz ich sprzedażą dla istniejących firm z sektora restauracyjnego, jak również dla nowych klientów, którzy chcą rozpocząć prowadzenie działalności gastronomicznej. Dodatkowo F. L. prowadzi konsultacje w zakresie zarządzania w gastronomii dla hoteli i restauracji w Polsce. Od momentu rozpoczęcia prowadzenia działalności, płatnik składek nie zatrudnił w swojej firmie żadnych pracowników, samodzielnie wykonując wszystkie obowiązki związane z jej zarządzaniem. Z uwagi na fakt, iż F. L. jako właściciel miał podpisaną umowę współpracy w zakresie usług doradczych z innym podmiotem, co skutkowało zwiększeniem zakresu jego obowiązków, zmuszony był do zatrudnienia pracownika, który mógłby zająć się poszukiwaniem klientów na podstawowe produkty firmy.

Kandydatów na potencjalnego pracownika w swojej firmie, F. L. poszukiwał przede wszystkim „pocztą pantoflową”. P. L., dowiedziawszy się, że F. L. poszukuje pracownika, który posiada doświadczenie w branży gastronomicznej, a ponadto posługuje się biegle językiem angielskim, postanowiła telefonicznie skontaktować się z odwołującym. Po rozmowie telefonicznej doszło do spotkania pomiędzy płatnikiem składek a ubezpieczoną. Z uwagi na posiadanie niezbędnych umiejętności i kwalifikacji a także doświadczenie w branży gastronomicznej i posiadanie kontaktów handlowych w gastronomii, F. L. podjął decyzję o zatrudnieniu P. L. w swojej firmie. Po dokonaniu ustaleń w zakresie proponowanych przez odwołującego warunków pracy i płacy, w dniu 20 listopada 2015 r. pomiędzy firmą (...) z siedzibą w W., reprezentowaną przez F. L., a P. L. została zawarta umowa o pracę na okres próby od dnia 20 listopada 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r., na stanowisku przedstawiciela handlowego, w wymiarze czasu pracy pełnego etatu, za miesięcznym wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 2800,00 zł brutto, Jako termin rozpoczęcia pracy strony wskazały dzień 20 listopada 2015 r. W dniu 25 listopada ubezpieczona przeszła szkolenie z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, oraz przedstawiła zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia pracy. W chwili podpisywania przedmiotowej umowy, P. L. była w ciąży, o czym dowiedziała się dopiero w grudniu (umowa o pracę, k. 2a.s., dokumentacja znajdująca się w aktach rentowych, zeznania F. L. oraz P. L., k.97-99 a.s.).

W dniu 20 listopada 2015 r. P. L. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych u płatnika składek (...) F. L. z siedzibą w W. z tytułu zawartej umowy o pracę (zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych, k.46a.s.).

Do zakresu obowiązków ubezpieczonej na stanowisku przedstawiciela handlowego miało należeć pozyskiwanie klientów na produkty firmy – samochody gastronomiczne, kompleksowe przygotowanie ofert, prezentacja oferty firmy zawierającej specyfikacje samochodu wraz demonstracyjnym wyposażeniem, utrzymywanie relacji handlowych z klientami, raportowanie działalności z powierzonych obowiązków, kształtowanie pozytywnego wizerunku firmy, bieżące monitorowanie oraz identyfikowanie możliwości rozwojowych rynku. Praca P. L. w firmie (...) opierała się głównie na kontaktach telefonicznych oraz e-mailowych z prywatnego konta ubezpieczonej z potencjalnymi klientami firmy. Jej praca polegała także na spotkaniach w różnych restauracjach w celu przedstawienia oferty restauracjom, które były zainteresowane poszerzeniem swojej działalności o ofertę food-trucków.

P. L. swoje obowiązki służbowe wykonywała w godzinach 10:00-18:00, w wymiarze 8 godzin dziennie, 5 dni w tygodniu. Nadzór nad pracą ubezpieczonej pełnił F. L., odbierając ustne, telefoniczne oraz e-mailowe raporty z pracy. Natomiast jej pracę oceniał na podstawie przeprowadzonych rozmów telefonicznych oraz spotkań z potencjalnymi klientami. Płatnik składek kontrolował czy faktycznie P. L. odbywała spotkania w restauracjach, poprzez skontaktowanie się z tymi restauracjami, które potwierdzały fakt spotkania z ubezpieczoną.

W dniu 29 grudnia 2015 r., z uwagi na zbliżający się koniec roku, F. L. i P. L. podpisali kolejną umowę o pracę na czas określony od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2017 r. Zachowując warunki wynikające z pierwszej umowy na okres próby.

W dniu 30 grudnia 2015 r. P. L. stała się niezdolna do pracy z powodu problemów zdrowotnych, które wystąpiły u niej w czasie ciąży wobec czego zmuszona była skorzystać ze zwolnienia lekarskiego.

W trakcie zwolnienia lekarskiego ubezpieczonej, pracodawca F. L., nie zatrudnił na jej miejsce nowego pracownika, przejmując z powrotem dotychczas wykonywane przez nią obowiązki służbowe (zeznania F. L. oraz P. L., k.97-99 a.s,

zeznania świadków M. P., k.96-97a.s., oraz R. S., k.134-135 a.s., książeczka ciąży, k.111-113 a.s., bilingi potwierdzające kontakt z pracodawcą, kopie korespondencji e-,mailowej- akta rentowe).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, jako organ uprawniony do kontroli i weryfikacji podstawy wymiaru składek i prawidłowości zgłoszenia do systemu ubezpieczeń społecznych, wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie ustalenia obowiązku podlegania przez P. L. ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u płatnika składek (...) F. L. z siedzibą w W.. W oparciu o wyniki przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego oraz w świetle zgromadzonych dowodów, organ rentowy uznał, że umowa o pracę na podstawie, której zainteresowana została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych przez ww. płatnika składek została zawarta w celu uzyskania świadczeń, a nie faktycznego wykonywania pracy. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, płatnik składek nie przedstawił wymiernych dowodów potwierdzających faktyczne zatrudnienie P. L.. Natomiast analiza faktyczna i prawna zgromadzonego w toku postępowania wyjaśniającego materiału, uzasadnia stwierdzenie, że ubezpieczona nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u wyżej wymienionego pracodawcy, albowiem zawarta w dniu 20 listopada 2015 r. umowa o pracę jest umową pozorną, naruszającą zasady współżycia społecznego (decyzja z dnia 4 maja 2016 r., nr (...) –akta rentowe).

Od niekorzystnej decyzji organu rentowego, (...) F. L. z siedzibą w W. złożyła odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie, k. 2-7 a.s.).

Powyższy stan faktyczny, Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych i osobowych P. L. oraz w oparciu o zeznania świadków M. P. i R. S. oraz stron postępowania – zainteresowanej P. L. i odwołującego F. L..

Powołane przez Sąd Okręgowy dowody z dokumentów, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, były wiarygodne, korespondowały ze sobą oraz z osobowymi źródłami dowodowymi i tworzyły spójny stan faktyczny. Strony, w tym organ rentowy, nie kwestionowały ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów, należało uznać za mające wysoki walor dowodowy, a przez to mogące stanowić podstawę do czynienia ustaleń faktycznych w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie (...) F. L. z siedzibą w W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

W rozpatrywanej sprawie kluczowe było ustalenie, czy umowa o pracę zawarta przez ubezpieczoną P. L. z płatnikiem składek (...) F. L. z siedzibą w W. jest umową ważną i skuteczną, czy też - jak twierdzi ZUS - umowę tę zawarto dla pozoru, w związku z czym nie wywołała ona i nie wywołuje skutków w zakresie podlegania przez P. L. ubezpieczeniom społecznym.

Przystępując do oceny prawnej przedmiotu sporu, w pierwszej kolejności przyznać należy, że dokonywana przez organ rentowy kontrola zgłoszeń do ubezpieczenia oraz prawidłowości i rzetelności obliczenia składki oznacza przyznanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych kompetencji do badania samego tytułu ubezpieczenia wynikającego z zawarcia umowy o pracę, a zatem badania również ważności takiej umowy (por. postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 stycznia 2013 r., III AUa 1039/12 oraz z dnia 25 września 2012 r., III AUa 398/12).

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt. 1, art. 11 ust.1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 963 ze zm.), obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalno- rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy w okresie od momentu nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do

zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem (art. 22 § 1 k.p.). W ujęciu art. 22 § 1 k.p. stosunek pracy to relacja prawna łącząca pracodawcę i pracownika, na której treść składają się wzajemne prawa i obowiązki. Zgodnie z treścią powołanego przepisu zasadniczym elementem konstrukcyjnym stosunku pracy jest zobowiązanie pracownika do wykonywania pracy pod kierownictwem pracodawcy w czasie i miejscu przez niego wyznaczonym za wynagrodzeniem. Swoistość stosunku pracy wyraża się w jego cechach, które odróżniają go od stosunków cywilnoprawnych, a także zwyczajowej, okazjonalnej pomocy członków najbliższej rodziny świadczonej na rzecz określonego przedsiębiorcy, w ramach których świadczona jest praca. Do tych właściwości stosunku pracy należą: dobrowolność zobowiązania, zarobkowy charakter stosunku pracy, osobisty charakter świadczenia pracy oraz podporządkowanie pracownika co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy, wyrażające się również w możliwości wydawania pracownikowi poleceń dotyczących pracy.

Mając na uwadze okoliczności niniejszej sprawy, stwierdzić należało, że sformułowany przez organ rentowy zarzut pozorności umowy o pracę w oparciu o przepis art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p. był chybiony.

Jak trafnie wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 czerwca 2013 r. (II PK 299/12) oświadczenie woli jest złożone dla pozorów, jeżeli jest symulowane. Symulacja ta musi się składać z dwóch elementów. Po pierwsze, strony, które dokonują symulowanej czynności prawnej, próbują wywołać wobec osób trzecich przeświadczenie (niezgodne z rzeczywistością), że ich zamiarem jest wywołanie skutków prawnych, objętych treścią ich oświadczeń woli. Po drugie między stronami musi istnieć tajne, niedostępne osobom trzecim porozumienie, że te oświadczenia woli nie mają wywołać zwykłych skutków prawnych (akt konfidencji). A zatem jest to porozumienie, co do tego, że zamiar wyrażony w treści symulowanych oświadczeń woli nie istnieje lub że zamiar ten jest inny niż ujawniony w symulowanych oświadczeniach. Niezgodność rzeczywistego zamiaru stron z treścią czynności prawnej musi odnosić się do jej skuteczności prawnej oraz woli powołania do życia określonego stosunku prawnego.

Sąd Najwyższy zwraca w tym orzeczeniu uwagę, że przepis art. 83 § 1 k.c. opisuje dwie różne postaci pozorności. Pierwsza z nich dotyczy sytuacji, gdy strony dokonują czynności prawnej dla pozorów i jej dokonanie nie służy ukryciu innej czynności prawnej. Można tu mówić o pozorności zwykłej, bezwzględnej lub o symulacji absolutnej, bezwzględnej. Druga dotyczy sytuacji, gdy strony dokonują czynności prawnej pozornej w celu ukrycia innej czynności prawnej (dysymulowanej), której skutki prawne rzeczywiście chcą wywołać. Czynność prawna pozorna, wyrażająca oświadczenie woli pozorne, nie ukrywające innej czynności prawnej, nie wywołuje między stronami skutków prawnych, gdyż jest nieważna w świetle art. 83 § 1 k.c. Oświadczenie woli stron nie może wywołać skutków prawnych odpowiadających jego treści, ponieważ same strony tego nie chcą (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 1986 r., I CR 45/86).

Osoba, która zawarła fikcyjną umowę o pracę, nie podlega ubezpieczeniu społecznemu i nie nabywa prawa do świadczeń wynikających z tego ubezpieczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1996 r., II UKN 32/96 oraz z dnia 17 marca 1998 r., II UKN 568/97). Fakt, że oświadczenia stron umowy zawierają określone w art. 22 k.p. formalne elementy umowy o pracę, nie oznacza jednak, że umowa taka jest ważna. Jeżeli bowiem strony nie zamierzały osiągnąć skutków wynikających z umowy, w szczególności jeżeli nie doszło do podjęcia i wykonywania pracy, a jedynym celem umowy było umożliwienie pracownikowi skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, umowa taka jest pozorna (art. 83 k.c.).

W rozpoznawanej sprawie P. L. z dniem 20 listopada 2015 r. podjęła pracę w ramach stosunku pracy w wymiarze pełnego etatu i wykonywała ją do momentu przejścia na zwolnienie lekarskie, natomiast pracodawca świadczenie to przyjmował - co w świetle przekonującego stanowiska Sądu Najwyższego, wyklucza przyjęcie pozorności umowy o pracę. Wprawdzie Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 14 marca 2001 r. (II UKN 258/00) i z dnia 19 stycznia 2010 r. (I UK 261/09) podniósł, że brak pozorności nie wyklucza rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.), to jednak w ocenie Sądu Okręgowego, teza taka powinna mieć mocne, jednoznaczne oparcie w stanie faktycznym sprawy i nie może pozostawać jedynie w sferze domysłów, czy sugestii ze strony organu rentowego - jak to miało miejsce w niniejszej sprawie. Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu treści tej czynności prawnej, że z punktu widzenia

formalnego nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości (w znaczeniu materialnym) zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest zakazane przez ustawę. Pojęcia obejścia prawa i pozorności są więc sobie bliskie znaczeniowo i czasem się pokrywają. Organ rentowy nie może jednak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji zasadnie twierdzić, iż przedmiotowa umowa zawarta została dla pozoru, a jednocześnie zmierzała do obejścia prawa w rozumieniu art. 58 k.c. Przepisy art. 83 k.c. i art. 58 § 1 k.c. stanowią odrębne, samodzielne i wykluczające się wzajemnie podstawy nieważności czynności prawnej. Czynność zmierzająca do obejścia prawa nie może być jednocześnie czynnością pozorną z tego choćby względu, że pierwsza zostaje rzeczywiście dokonana, druga zaś jest jedynie symulowana. Niekiedy ważna może być w świetle art. 83 § 1 zd. drugie k.c. czynność ukryta. Dopiero wówczas jest możliwe badanie jej treści i celu w świetle kryteriów wyrażonych w art. 58 k.c. Nie jest więc możliwe obejście prawa poprzez dokonanie czynności prawnej pozornej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2013 r. I UK 649/12).

W ocenie Sądu, odwołująca zaoferowała szereg dowodów zmierzających do wykazania, że zakres jej zadań uzasadniał przyznanie jej wynagrodzenia w wysokości określonej umową.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że w toku procesu Sąd przeprowadził dowód z przesłuchania F. L. w charakterze strony odwołującej, jak również z przesłuchania P. L. w charakterze zainteresowanej oraz świadków M. P. i R. S.. Poza zeznaniami wskazanymi wyżej osób Sąd przeprowadził także dowody z dokumentów znajdujących się zarówno w aktach sądowych, jak również rentowych ubezpieczonej. Postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie w sposób nie budzący wątpliwości wykazało, że odwołująca realizowała wszystkie obowiązki wynikające z zawartej w dniu 20 listopada 2015 r. umowy o pracę. Na powyższe wskazuje szereg dokumentów zgromadzonych w toku niniejszego postępowania, jak i zeznania przesłuchanych w sprawie osób. W ocenie Sądu Okręgowego, została wykazana również racjonalność i ekonomiczna potrzeba zatrudnienia odwołującej przez (...) F. L. z siedzibą w W. na stanowisku przedstawiciela handlowego wskazanym w umowie o pracę.

Wskazać należy, iż ubezpieczona, będąc zatrudniona na stanowisku przedstawiciela handlowego nawiązywała kontakty w imieniu firmy, pozyskiwała nowych klientów na produkty firmy – samochody gastronomiczne, monitorowała oraz identyfikowała rozwój rynku. Jak wynika z zeznań płatnika składek, F. L. nie rozliczała ubezpieczonej z godzin pracy, był dość liberalny przy jej ocenie, a wynikało to z braku doświadczenia w kierowaniu pracownikami. Fakt, iż właściciel firmy nie sprawował ciągłego nadzoru nad pracą ubezpieczonej, nie oznacza, że nie egzekwował od niej wyników jej pracy, a przejawiało się to poprzez odbieranie raportów oraz kontrolowanie faktycznego prowadzenia spotkań oraz rozmów z potencjalnymi klientami.

Należy podkreślić, że umowa o pracę nie jest umową rezultatu, a starannego działania pracownika w celu realizowania zadań wyznaczonych przez pracodawcę.

P. L. wykonywała pracę na rachunek i ryzyko pracodawcy. Korzystała ze środków przedstawionych przez F. L. , natomiast we własnym zakresie korzystała z prywatnego telefonu oraz laptopa w celu nawiązywania kontaktów z potencjalnymi klientami.

Reasumując, skoro między stronami powstał ważny stosunek pracy i był on faktycznie realizowany, P. L. podlega ubezpieczeniom społecznym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121 z późn. zm.) od dnia 20 listopada 2015 r.

W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie (...) F. L. z siedzibą w W. od decyzji z dnia 4 maja 2016 r., nr (...), w konsekwencji, czego na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, że zainteresowana P. L. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 20 listopada 2015 r., jako pracownik u płatnika składek (...) F. L. z siedzibą w W. o czym orzekł w I wyroku.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z ogólną odpowiedzialnością za wynik procesu. Sąd zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na rzecz F. L. kwotę 4.800,00 zł tytułem

zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz na rzecz P. L. kwotę 4.800,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, ustaloną na podstawie § 11 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.), o czym orzeczono w punkcie II wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)